

ŠIAULIŲ STASIO ŠALKAUSKIO GIMNAZIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiaulių Stasio Šalkauskio gimnazijos (toliau – Gimnazija) smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato smurto ir patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarką Gimnazijoje.

2. Aprašo paskirtis – užtikrinti Gimnazijoje psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto ir patyčių apraiškoms aplinką.

3. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Gimnazijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi gimnazijos direktorius, o jos vykdyme dalyvauja visi gimnazijos bendruomenės nariai.

4. Aprašo įgyvendinimą Gimnazijoje koordinuoja Vaiko gerovės komisija (toliau – Komisija).

II SKYRIUS APRAŠO SUDARYMO PRINCIPAI IR VARTOJAMOS SĄVOKOS

5. Aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. į smurtą ir patyčias privalo reaguoti ir jas stabdyti kiekvienas Gimnazijos darbuotojas (administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ir kt.);

5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo smurto (patyčių) dalyvių amžiaus ir pareigų.

6. Apraše vartojamos sąvokos:

6.1. smurtas – veikimu ar neveikimu asmeniui daromas tiesioginis ar netiesioginis tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis poveikis, garbės ir orumo nepaisymas, nepriežiūra, dėl kurių asmuo patiria žalą ar pavojų gyvybei, sveikatai, raidai;

6.2. patyčios – psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kitais būdais sukelti psichologinę ar fizinę žalą asmeniui;

6.2.1. tiesioginės patyčios – atviras puolimas ir/ ar užgauliojimas;

6.2.2. netiesioginės patyčios – skaudinimas be tiesioginės agresijos;

6.2.3. žodinės patyčios – pravardžiavimas, grasinimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.4. fizinės patyčios – mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.2.5. socialinės patyčios – socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

6.2.6. kibernetinės patyčios – skaudinančių, gąsdinančių, žeminančių asmens orumą tekstinių žinučių ir/ ar paveikslėlių siuntinėjimas, gandų skleidimas viešai, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas;

6.3. Prevencija – nuolatinis ir cikliškas procesas, apimantis priemonės ir būdus, stiprinant apsauginius veiksmus ir siekiant užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti;

6.4. Intervencija – koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, organizuojant švietimo pagalbos priemonių teikimą;

6.5. Patyčių dalyviai:

6.5.1. patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi;

6.5.2. besityčiojantysis/ skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ ar prisidedantis prie jų;

6.5.3. patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojasi bet kuris bendruomenės narys;

6.5.4. patyčių stebėtojas – bet kuris bendruomenės narys, matantis patyčias ar žinantis apie jas.

III SKYRIUS

SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA BEI INTERVENCIJA

7. Gimnazijoje draudžiama bet kokia smurto ir patyčių forma, nukreipta:

7.1. mokinių prieš mokinius;

7.2. gimnazijos darbuotojų prieš mokinius;

7.3. mokinių prieš gimnazijos darbuotojus;

7.4. gimnazijos darbuotojų prieš gimnazijos darbuotojus;

7.5. mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius, gimnazijos darbuotojus.

8. **Visi gimnazijos darbuotojai** (administracijos atstovai, pedagogai, švietimo pagalbos specialistai, kiti darbuotojai) į smurto ir patyčių atvejus nedelsdami reaguoja:

8.1. įsikiša pastebėjus smurtą ir patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

8.2. primena asmeniui, kuris smurtauja, tyčiojasi Gimnazijos darbo tvarkos taisykles;

8.3. kreipiasi į asmenis, galinčius suteikti pagalbą (tėvus (globėjus, rūpintojus), gimnazijos darbuotojus ir kt.) ir/ ar institucijas (policiją, greitąją medicinos pagalbą ir kt.);

8.4. informuoja klasės vadovą apie smurto (patyčių) atveją nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną, užpildydamas pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (1 priedas) ir ją pristatydamas gimnazijos socialiniam pedagogui;

8.5. registruoja smurto (patyčių) atvejį registracijos žurnale (2 priedas) socialinis pedagogas;

8.6. pristato į sekretoriatą užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą, jei smurto (patyčių) dalyvis yra bent vienas suaugęs asmuo;

8.7. išsaugo kibernetinių patyčių atvejų įrodymus ir juos pateikia socialiniam pedagogui.

9. **Klasės vadovas**, gavęs informaciją apie smurtą ir patyčias tarp mokinių:

9.1. išsiaiškina ir įvertina situaciją;

9.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto (patyčių) dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus) nedelsiant, bet ne vėliau kaip kitą darbo dieną;

9.3. vykdo tolesnę smurto (patyčių) situacijos stebėseną;

9.4. perduoda socialiniam pedagogui visą turimą informaciją, jei smurto (patyčių) atvejis nesibaigia arba kartojasi.

10. **Socialinis pedagogas**:

10.1. fiksuoja smurto (patyčių) atvejus registracijos žurnale, remdamasis pranešimų apie smurtą ir patyčias gautomis formomis;

10.2. informuoja gimnazijos direktorių, jei smurto ir patyčių bent vienas iš dalyvių yra suaugęs bendruomenės narys;

10.3. informuoja atitinkamus asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar kt.) ir institucijas (policiją, Vaiko teisių apsaugos skyrių ar kt.) kibernetinių patyčių atveju;

10.4. organizuoja švietimo ar kitos pagalbos teikimą smurto (patyčių) dalyviams, atsižvelgdamas į situacijos pobūdį ir sunkumą, deleguoja funkcijas gimnazijos darbuotojams (klasės vadovui, dalyko mokytojui, psichologui ar kt.);

10.5. informuoja Vaiko gerovės komisiją, esant sudėtingai smurto (patyčių) situacijai.

11. **Vaiko gerovės komisija**:

11.1. inicijuoja ir koordinuoja mokinių apklausų dėl saugios aplinkos, mikroklimate, adaptacijos ir kt. vykdymą, apibendrina jų rezultatus;

11.2. vykdo smurto ir patyčių prevencijos priemones, vadovaudamasi Komisijos veiklos planu;

11.3. atlieka gimnazijoje fiksuotų smurto ir patyčių atvejų analizę, organizuoja švietimo ar kitos pagalbos teikimą;

11.4. teikia siūlymus gimnazijos direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo gimnazijoje, gimnazijos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo prevencijos ir/ ar intervencijos srityje bei kt.;

11.5. konsultuoja bendruomenės narius smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos klausimais;

11.6. organizuoja Komisijos posėdžius, numato veiksmų planą smurto (patyčių) dalyviams (individualūs pokalbiai, grupiniai užsiėmimai, psichologo konsultacijos ir kt.), esant poreikiui, planą koreguoja;

11.7. informuoja gimnazijos direktorių, jei individualus smurto (patyčių) veiksmų planas teigiamo rezultato neduoda, smurto (patyčių) sustabdyti nepavyksta.

12. **Gimnazijos vadovas**, gavęs informaciją apie gimnazijos darbuotojo patiriamą smurtą (patyčias) arba gimnazijos darbuotojui pačiam panaudojus smurtą, pasityčiojus iš kito bendruomenės nario:

12.1. veda individualius pokalbius su smurto (patyčių) dalyviais;

12.2. rekomenduoja smurto (patyčių) dalyviams kreiptis dėl psichologinės pagalbos;

12.3. supažindina smurto (patyčių) dalyvius su Gimnazijos darbo tvarkos taisyklėmis, šio Aprašo tvarka;

12.4. informuoja savivaldybės Vaiko teisių apsaugos skyrių ir/ar policiją, esant sudėtingam atvejui.

13. **Mokinys**, patiriantis smurtą (patyčias) ar žinantis apie smurtą (patyčias):

13.1. informuoja nedelsiant bet kurią Gimnazijos darbuotoją, kuriuo pasitiki;

13.2. turi galimybę apie smurto (patyčių) atveją pranešti anonimiškai, įmetęs laišką su informacija į anoniminę pašto dėžutę, kurią kasdien tikrina socialinis pedagogas.

14. **Mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai)**, žinantys apie smurto (patyčių) atvejus, informuoja nedelsiant klasės vadovą/socialinį pedagogą/ administracijos atstovą jiems patogiu būdu (telefonu, elektroniniu laišku, žinute elektroniniame dienyne ir kt.).

15. Gimnazijos darbuotojas, gavęs informaciją iš tėvo (globėjo, rūpintojo) ar mokinio apie smurto (patyčių) atveją, informuoja gimnazijos socialinį pedagogą.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

16. Visa informacija, susijusi su smurto (patyčių) atvejais, yra konfidenciali ir naudojama tiek, kiek būtina, ginant gimnazijos bendruomenės narių teises bei teisėtus interesus.

17. Gimnazijos bendruomenės nariai su Aprašu supažindinami klasių valandėlių, tėvų susirinkimų, mokytojų, kitų gimnazijos darbuotojų susirinkimų metu.

18. Aprašą tvirtina, keičia ar pripažįsta netekusiu galios Gimnazijos direktorius.

PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA

Pranešimo data / Registracijos Nr.

Bendrieji duomenys:

Kas pranešė apie smurtą/ patyčias:	
Kada įvyko smurtas/patyčios (data, val.):	
Kur įvyko smurtas/patyčios (vieta):	
Kokia smurto/patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐ <i>Fizinė</i> : vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);	
☐ <i>Žodinė</i> : pravardžiavimas, grasinimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;	
☐ <i>Socialinė</i> : įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad asmuo yra nepageidaujamas, atstumiamas;	
☐ <i>Kibernetinė</i> : skaudinančių, gąsdinančių, žeminančių asmens garbę ir orumą tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, gandų skleidimas viešai, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas ir kt;	
☐ <i>Kiti pastebėjimai (įrašyti)</i> _____	

Duomenys apie smurto/patyčių dalyvius:

Bendruomenės nario, <i>patyrusio smurtą/patyčias</i> vardas, pavardė, klasė/pareigos:	
Bendruomenės nario, <i>kuris smurtavo/tyčiojosi</i> vardas, pavardė, klasė/pareigos:	
Bendruomenės nario, <i>stebėjusio smurtą/patyčias</i> , vardas, pavardė, klasė/pareigos:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos
vykdymo tvarkos aprašo
2 priedas

SMURTO/PATYČIŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

F - fizinė
Ž - žodinė
K - kibernetinė
S - socialinė

M - mokinys
S - suaugęs bendruomenės narys

Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, klasė/pareigos	Smurto/patyčių forma (F, Ž, K, S)	Smurta/patyčias patiriantis asmuo (M, S)	Smurtaujantis/be sityčiojantis asmuo (M, S)	Pastabos